

Geschiedenis Lentefeest

Het Lentefeest wordt ook wel eens Ostara genoemd, naar de godin aan wie dit feest gewijd was. Dit feest wordt gevierd rond 21 maart tijdens de Lente-Evening, dwz tijdens de nacht wanneer dag en nacht even lang zijn. Het tijdstip voor het Lentefeest kon ook anders bepaald worden. Zo wachtte men soms tot het eerste geschuifel van de Koekoek! Het woord 'Lente' komt 'lengen', het langer worden van de dagen (na de Evening).

De wintermaanden zijn reeds achter de rug, maar toch kan men nog koude dagen verwachten en slecht weer. In vroegere dagen beeldde men de Winter en Zomer uit als Reuzen of koningen. Zo probeerde men tijdens het Lentefeest Koning Winter te verjagen, opdat Koning Zomer spoedig komen zou. Men stak, her en der, vuren aan om de koude en het donkere te verjagen. Dit gebruik vindt men nog terug in Duitsland waar men het 'Osterfeuer' ontsteekt op heuvels. Vervolgens offerde men een stropop (Koning Winter) in een groots vuur (Koning Zomer). Vergelijk de verbranding van de stropop tijdens carnaval. Vaak werd er op het dorpsplein een schijngavecht gehouden, een gevecht tussen Winter en Zomer. Vuur, met haar warmte en licht, staat symbool voor de komende Zomertijd.

De Wildeman, een jongeling gehuld in groene takken, werd soms onthaald in het dorp. De Wildeman werd in Vlaanderen soms Sinte Greef genoemd. Deze Wildeman stelde de komst van de Lente in het dorp voor. Een Lentekoning en –koningin waren niet zelden aanwezig. De Lentekoning bezat een Levensroede waarmee hij tijdens een ommeegang rond de akkers de aarde nieuw leven en vruchtbaarheid insloeg. Men sloeg als het ware de natuur terug wakker.

Zoals eerder vermeld is een andere veel gebruikte naam voor het Lentefeest Ostara. Ostara (of beter Eostra), godin van de dageraad, vindt men terug in het Engelse 'Easter' en in het Duitse 'Ostern', beide woorden voor wat men nu het paasfeest noemt. Ook in Vlaanderen kende men vroeger het feest 'Ooster'. Het valt niet meer te ontkennen dat de huidige christelijke feestdagen afstammen van de Heidense feesten zoals bijna elk natuervolk ze kent! De woorden voor oosten, dageraad en voorjaar zijn allen afgeleid van dezelfde Germaanse stam. Let hier op het verband met de godin van de dageraad Ostara! Zo kan men de Lente als de dageraad van het jaar beschouwen. Volgens Karel de Grote (moordenaar) was april de Ostara-maand (Ostarmânoth). Dit duidt aan dat onze voorouders niet steeds op hetzelfde tijdstip het Lentefeest vierden. Sommigen vierden het op de Lente-Evening, sommigen een

maand later bij de eerste volle maan na de Evening. Vandaar dat april Oostermaand wordt geheten en niet maart.

Het Lentefeest kan op veel vlakken in verband gebracht worden met haar opvolger het paasfeest. Van rituelen tot het dansen tijdens het paasfeest. De paashaas en paaseieren zijn ook welbekende elementen in deze tijd. Uiteraard hebben deze ook een Heidense oorsprong. Eieren, die vruchtbaarheid en groeikracht, symboliseren worden al sinds oudsher gebruikt tijdens Lenterituelen. Eierschalen werden door het voer van dieren gemengd om vruchtbaarheid aan te wakkeren, eierschalen werden in de voren van het land geworpen om het gewas te doen groeien. Eieren kunnen dus als vruchtbaarheidssymbool (bij bijna alle volkeren) niet ontbreken in de Lente. Eieren stonden symbool voor het vernieuwende leven dat nog niet zichtbaar was. Het eten van eieren tijdens de Lente (vastenperiode) werd na de kerstening aan banden gelegd. Zonder succes. Later heeft men er een christelijke betekenis aan gegeven. Wederom heeft het christendom er voor gezorgd dat Heidense gebruiken in stand werden gehouden. Eieren worden tot op vandaag geschilderd. Dit gebruik is zeer oud. Traditioneel gezien is rood een geliefde kleur om eieren mee te schilderen. Rood, de kleur van bloed, staat vervolgens in verband met het (nieuwe) Leven. Het zoeken van 'paaseieren' zou een lugubere oorsprong hebben. In de Lenteperiode gaf men beschilderde eieren aan familie en vrienden als geschenk. Een Heidens gebruik dus. Met de komst van het christendom werden alle Heidense gebruiken aan banden gelegd, doch men kon ze niet vernietigen. Het gebruik van eieren schenken bleef in voege, maar dan in het geniep! De 'verdraagzame' christenen zouden later kinderen omkopen om deze verboden eieren te zoeken. Werden er dergelijke eieren bij u thuis of in de tuin gevonden, kon men een zware straf verwachten. Zo zou het gebruik van eieren door de kinderen laten zoeken ontstaan zijn.

De paashaas is net zoals het ei een symbool van nieuw leven en groei. Door de snelle voortplanting bij hazen en hun grote kroost kan men al gauw verstaan waarom deze dieren in verband met de Lente en de ontwakende natuur worden gebracht. De mannelijke exemplaren van deze diersoort zag men vaak tijdens de Lente in open veld met elkaar wedijveren. De winnaar van het gevecht mocht immers met het betrokken wijfje paren. Niet alleen hazen maar ook kippen, ooievaars (geboorte!) en andere vogels werden met de Lente geassocieerd.

Het vuur had steeds een plaats in het feestgebeuren bij onze voorouders. Bij elk feest hoorde immers een vuur. Dus ook tijdens het Lentefeest. Vuur had altijd de eigenschap van reinigend, krachtig en heilvol te zijn. In vele gevallen werd er over het vuur gesprongen. Dit kon diegene die sprong vrijwaren van ziekte of ongeluk. Soms was de hoogte van de sprong bepalend voor het succes van de toekomstige oogst. Hoe hoger, hoe groter de oogst. Maar het prille geluk dat het voorjaar met zich meebracht gold niet alleen voor de mensen. Het vee werd van stal gehaald en werden tussen twee vuren gejaagd, anderzijds door de assen van het Lentevuur. Ook werd het vuur naar de landerijen rondom het dorp gebracht. Jongelingen met fakkels liepen zo over de akkers om ook daar de Lente te verwelkomen en een goede oogst te verzekeren. Een klein gedeelte van de assen van het feestvuur bewaarde men zorgvuldig. Deze droegen heilvolle krachten in zich en brachten geluk en bescherming tegen bliksem.

Het branden van de 'paaskaars' berust ook op Heidense traditie. Vuur was heilig. Zo bracht men steeds een halfgebrande tak van het Lentevuur mee naar huis om het haardvuur aan te steken. Deze tak is in latere tijden gekerstend tot de 'paaskaars'.

De 'palmpaas', een versierde tak, stelt de Wereldes (Yggdrasil) voor. Bovenin de Wereldes zat een haan, Guldenkam genaamd. Vandaar dat men soms de 'palmpaas' ziet met daarin een haan. Deze haan doet hier dienst als zonnelymbol. De haan geeft immers, iedere morgen, de komst van de eerste zonnestrallen aan. Ook andere dieren, geassocieerd met vruchtbaarheid, komen in de 'palmpaas' voor. Deze haan werd ook gekerstend en vindt men nu terug op de kerktoren van uw dorp. De kosmische boom vindt men bijna in elk jaarfeest terug, zo ook tijdens het Lentefeest.